

Odborné stanovisko

podľa § 1 ods. (2) písm. f) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov

Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva (ďalej ako „Stredisko“) klient doručil podnet, v ktorom namietal porušovanie zásady rovnakého zaobchádzania poisťovňou pri vykonávaní povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej aj ako „poistenie zodpovednosti“). Stredisko vydalo v predmetnej veci nasledovné odborné stanovisko podľa § 1 ods. 2 písm. f) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších právnych predpisov (ďalej ako „zákon č. 308/1993 Z. z.“).

Z obsahu podnetu

Klient v podnete namietal porušovanie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu veku poistníka pri vykonávaní poistenia zodpovednosti. Domnieval sa, že stanovenie výšky poistného za poistenie zodpovednosti poisťovňou na základe veku poistníka je diskriminačné. Na základe žiadosti o doplnenie podnetu Stredisku uviedol, že poisťovňa údajne záujemcov o poistenie zodpovednosti selektuje na základe ich veku, ktorý má údajne častokrát za následok navýšenie poistného, čím sa javí, že dochádza k nerovnakému zaobchádzaniu so záujemcami o poistenie zodpovednosti.

Zároveň uviedol, že bol zjavne znevýhodnený, pretože pri poistnej zmluve č. xxxx z povinného zmluvného poistenia na obdobie xxxx dostal sumu 112,32- €, ktorá bola údajne bezdôvodne poisťovňou navýšená z pôvodne vysokej sumy 101,40 €. V súčasnosti údajne opäť s tým istým autom pri poistnej zmluve č. xxxx z povinného zmluvného poistenia na obdobie xxxx dostal sumu 120,58- €. Klient sa domnieval, že dané podnikanie vykazuje znaky nekalých obchodných praktík, pričom dochádza k vedomému zneužívaniu zákonom nariadeného povinného zmluvného poistenia, keď sú poistenci podľa klienta selektovaní a finančne znevýhodňovaní na základe veku a na základe čísla starej a novej zmluvy a podobne.

Na základe požiadavky Strediska klient zároveň predložil vyššie uvedené poistné zmluvy, ako aj vzájomnú komunikáciu s poisťovňou v namietanej veci. Listom poisťovne zo dňa xxxx pod názvom „Informácie o výške poistného pre ďalšie poistné obdobie“ (ďalej ako „list zo dňa xxxx“) poisťovňa zaslala klientovi informácie o výške poistného za poistnú zmluvu číslo xxxx pre ďalšie poistné obdobie. V liste zo dňa xxxx poisťovňa uviedla „Miera

inflácie meraná indexom spotrebiteľských cien dosiahla v roku 2022 podľa Štatistického úradu SR oproti predchádzajúcemu roku v priemere 12,8 %, čo spôsobuje podstatný nárast nákladov poisťovne pri riešení poisťných udalostí. Poisťovňa je oprávnená podľa poisťných podmienok vzťahujúcich sa na toto poistenie zvýšiť poistné o mieru inflácie. Avšak vnútornými úspornými opatreniami dokázala vykryť časť zvýšených nákladov, a tak zvyšuje poistné len o 10,77 %.“ Na základe uvedeného listu zo dňa xxxx výšku poistného na nasledujúce poistné obdobie stanovila na 112,32 EUR.

Vo veci zvýšenia poistného na poistnej zmluve číslo xxxx klient podal poisťovní sťažnosti. Stredisku predložil odpoveď poisťovne na opakovanú sťažnosť č. xxxx, v ktorej mu poisťovňa potvrdila predchádzajúcu odpoveď, pričom opätovne preverila nastavenie výšky poistného na poistnej zmluve povinného zmluvného poistenia č. xxxx. Poisťovňa klientovi v predmetnej odpovedi uviedla nasledovné: *V súvislosti s úpravou výšky poistného plnenia pri výročí zmluvy dochádza k zhodnoteniu väčšieho množstva faktorov, medzi ktorými je významný napríklad nárast rizikovosti daného segmentu poistenia, inflácia a pod. Pritom platí, že pri výročí zmluvy sa sadzba poistenia nepočíta znova, iba sa navyšuje o určité percento podľa inflácie a pod. Nárast rizikovosti segmentu povinného zmluvného poistenia súvisí s počtom škodových udalostí, vyplácaných z povinného zmluvného poistenia na trhu, a so súhrnom všetkých poisťných plnení, za tieto udalosti vyplácaných. Nárast sadzieb poistného v súvislosti s rastom rizikovosti segmentu teda ovplyvňuje cenu tohto poistenia všetkým klientom, nielen Vám.*

Ďalej môže cena poistenia vzrásť aj v súvislosti s infláciou, kedy všeobecný rast cien v ekonomike predražuje aj správu zmlúv a likvidáciu prípadných poisťných udalostí. Rast cien taktiež ovplyvňuje cenu poistenia všetkým klientom. Toto je tiež prípad Vašej zmluvy, kedy sa aktuálne sadzby za poistenie (pre všetkých klientov) líšia od pôvodných z roku 2020. Zmluvy, dohodnuté v roku 2020, boli uzatvárané s inými sadzbami ako zmluvy, dohodnuté v rokoch 2022 alebo 2023 z vyššie uvedených dôvodov. Okrem faktorov, ktoré ovplyvňujú cenu poistenia všetkým klientom, existujú aj faktory, ktoré je potrebné vyhodnotiť a zohľadniť pri každej zmluve zvlášť. Medzi najdôležitejšie z tejto skupiny faktorov patrí individuálne nastavenie danej zmluvy. Pokiaľ zjednáte novú zmluvu, avšak s iným rozsahom poistného krytia alebo inými poisťnými čiastkami, nie je možné za túto zmluvu očakávať zhodné poistné, aké ste mal na predchádzajúcej zmluve.

Vo výške poistenia je potrebné zohľadniť aj faktory ako vek poisteného vozidla a mieru jeho opotrebovania, ktoré sa líšia v čase dojednaní prvej zmluvy a v čase dojednaní zmlúv nadväzujúcich. Dôvodom pre navýšenie čiastky poistného je tu skutočnosť, že s rastúcim opotrebením vozidla rastie riziko jeho zlyhania a vzniku škodovej udalosti. Na záver teda potvrdzujeme pôvodné stanovisko. Určovanie výšky poistného na zmluvách našich klientov sa riadi zásadou rovnakého zaobchádzania.“ Uvedenú poistnú zmluvu číslo xxxx klient napokon vypovedal.

Na klientove sťažnosti vo veci namietaného diskriminačného prístupu voči nemu pri uzatváraní povinného zmluvného poistenia odpovedalo Oddelenie sťažností poisťovne (ďalej ako „oddelenie sťažností“), ktoré absolútne odmietlo, že poisťovňa koná diskriminačne. V jednej z odpovedí na klientovu sťažnosť oddelenie sťažností uviedlo: „Na doplnenie si dovoľíme uviesť, že Vaša pôvodná poistná zmluva č. xxxx je produkt xxxx, zatiaľ čo nové poistenie č. xxxx je produkt xxxx. Ceny oboch produktov nie je možné porovnávať. Napriek tomu, že sa Vám rozsah oboch poistných zmlúv môže javiť zhodne, boli použité iné kalkulačné systémy, boli nastavené iné sadzby. Dovoľujeme si Vás tiež upozorniť, že v novej poistnej zmluve ste si poistenie zodpovednosti z prevádzky vozidla dohodli spoločne s doplnkovým pripoistením – úrazové pripoistenie vodiča.

Navyšovanie cien na staršej zmluve prebiehalo tak, že na základe pôvodne dohodnutých cien (sadzieb) sa navyšuje percentuálne poistné podľa inflácie a vyšších nákladov na likvidáciu, ale **vždy sa vychádza z pôvodných sadzieb**. Poisťovňa má možnosť podľa všeobecných poistných podmienok upraviť výšku poistnej sumy na ďalšie poistné obdobie a so zmenou sme Vás riadne zoznámili. Pokiaľ s novou výškou poistného klient nesúhlasí, tak ako sme Vás informovali, je možné podať písomnú výpoveď poistnej zmluvy najneskôr 6 týždňov pred koncom súčasného poistného obdobia. Vami podaná výpoveď bola zo strany poisťovne akceptovaná.

Následne ste sa rozhodli dojednať nové poistenie, opäť v našej spoločnosti, ktoré ste akceptovali. Tým, že ste si dojednali novú zmluvu, a teda aj s novými sadzbami (nie je možné dojednať s pôvodnými sadzbami), je cena samozrejme iná. Vychádza z aktuálnych sadzieb poisťovne. Ďalšie jej zmeny k výročiu poistnej zmluvy, pokiaľ budú, budú vychádzať zase zo sadzby na tejto danej zmluve.

Systém Bonus/Malus je zhodný pre všetkých klientov podľa príslušných poistných podmienok nimi dohodnutého poistenia a je poisťovateľom podľa dohodnutých pravidiel uplatňovaný.“

K cene povinného zmluvného poistenia

V článku pod názvom „Povinné zmluvné poistenie – všetko, čo o ňom potrebujete vedieť“¹ sa uvádza nasledovné „Do ceny povinného zmluvného poistenia sa premietne množstvo faktorov vrátane tých, ktoré nemôžete nijako zmeniť. **Na cenu má vplyv váš vek, adresa alebo výkon vozidla.**”

Podľa čl. 7 ods. 2 písm. a) Poistných podmienok pre poistenie vozidiel xxxx „V súvislosti s uzatváraním poistnej zmluvy a zmenami podmienok, za ktorých poistná

---

¹ Dostupný na: <https://www.uniq.sk/o-nas/aktuality/povinne-zmluvne-poistenie-vsetko-co-nom-potrebujete-vediet/>

*zmluva bola uzatvorená, sú poistník aj poistený (ak je osobou od poistníka odlišnou) povinní: odpovedať pravdivo a úplne na všetky otázky týkajúce sa uzatvorenia poistenia a predložiť poisťovateľovi všetky doklady potrebné na uzatvorenie poistenia, o ktoré ho poisťovateľ požiada. V prípade, že v dobe uzatvorenia poistnej zmluvy nie sú niektoré údaje týkajúce sa vozidla známe, je poistník povinný ich poisťovateľovi oznámiť v lehote, ktorú poisťovateľ určil, najneskôr však do 15 dní od uzatvorenia poistnej zmluvy. **Skutočnosťami, ktoré majú význam pre rozhodnutie poisťovateľa, ako ohodnotiť poistné riziko, či poistiť a za akých podmienok, sú všetky údaje, ktoré sú uvedené v poistnej zmluve na základe oznámenia poistníka, tzn. najmä údaje o poistníkovi, vlastníkovi a držiteľovi vozidla, obzvlášť ich vek a bydlisko a ďalej všetky údaje o vozidle, vrátane údajov o jeho použití.**²*

Vyjadrenie SLASPO a poisťovne

Vzhľadom na právne postavenie a úlohy Strediska, antidiskriminačnú legislatívu a podnet klienta, Stredisko požiadalo poisťovňu a Slovenskú asociáciu poisťovní (ďalej ako „SLASPO“) na základe § 1 ods. 5 zákona č. 308/1993 Z. z. o poskytnutí vyjadrenia k otázkam, vzťahujúcim sa na interpretáciu a odôvodnenie veku poistníka ako jedného z faktorov, ktorý má vplyv na cenu povinného zmluvného poistenia. SLASPO poskytla Stredisku nasledovné vyjadrenie: „Podľa čl. I Stanov Slovenskej asociácie poisťovní je asociácia záujmovým združením poisťovní pôsobiacich na slovenskom poistnom trhu založená výlučne pre ich potreby a pre ich zastupovanie pred štátnymi orgánmi. Podľa čl. I bodu 2, písm. b) stanov, asociácia nesmie vykonávať kontrolu obchodnej činnosti svojich členov. Z uvedeného dôvodu nemôže asociácia v rámci otázok č. 1 až 3 uvedených vo Vašom liste zaujať žiadne stanovisko ani posudzovať postup poisťovne pri určovaní podmienok poistenia.

Zákon o PZP neukladá poisťovní povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V súlade so zásadou zmluvnej autonómie, ktorá je jednou zo základných zásad súkromného práva, je poisťovňa oprávnená rozhodnúť sa, či s konkrétnym subjektom poistnú zmluvu v oblasti PZP uzavrie alebo nie resp. za akých podmienok poistnú zmluvu uzavrie.

Rozdielne zaobchádzanie pri poskytovaní poisťovacích služieb umožňuje aj zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou v § 8 ods. 6 v zmysle ktorého diskriminácia nie je rozdielne zaobchádzanie z dôvodu veku alebo zdravotného postihnutia pri poskytovaní poisťovacích služieb, ak takéto rozdielne zaobchádzanie vyplýva z rozdielnej miery rizika overiteľnej

---

² Poistné podmienky a informačný dokument o poistnom produkte xxxx, s. xxxx, dostupné na: xxxx

štatistickými alebo obdobnými údajmi a podmienky poisťovacích služieb sú primerané tomuto riziku.“

Poisťovňa poskytla Stredisku nasledovné vyjadrenie: *„Poisťovňa nie je subjektom, na ktorý sa Vami uvádzaná povinnosť poskytovať informácie vzťahuje a taktiež nie je v tomto smere daná povinnosť uvádzať kritéria stanovenia sadzieb poistného.“*

Vo všeobecnosti však platí, že v súlade so zásadami obozretného podnikania poisťovňa určuje cenu povinného zmluvného poistenia na základe mnohých faktorov tak, aby čo najpresnejšie odhadla mieru rizika daného poistenia. Konkrétna skladba a vplyv parametrov sú pravidelne prehodnocované a sú súčasťou know-how poisťovne.

Poisťovňa sa pri stanovovaní sadzieb riadi platnou legislatívou a podlieha kontrole zo strany Národnej banky Slovenska ako dohľadového orgánu nad poisťovacím sektorom.“

Právne posúdenie z hľadiska dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania

Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) (ďalej ako „antidiskriminačný zákon“), ako všeobecný právny predpis slovenskej antidiskriminačnej legislatívy, upravuje podmienky dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania a ustanovuje prostriedky právnej ochrany, ak dôjde k jej porušeniu. Vymedzuje základné definičné znaky diskriminácie, ktorých identifikácia je nevyhnutným predpokladom jej žalovateľnosti.

Diskrimináciou totiž nie je akékoľvek menej priaznivé zaobchádzanie. Porušením zákazu diskriminácie, resp. nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania je najmä také menej priaznivé zaobchádzanie, ktorého motívom je vrozená charakteristika, alebo iný zákonom chránený znak nerovného zaobchádzania. Prostredníctvom ustanovenia § 8 vymedzuje antidiskriminačný zákon aj prípady tzv. prípustného menej priaznivého zaobchádzania. V zmysle § 8 ods. 6 antidiskriminačného zákona *„Diskriminácia nie je rozdielne zaobchádzanie z dôvodu veku alebo zdravotného postihnutia pri poskytovaní poisťovacích služieb, ak takéto rozdielne zaobchádzanie vyplýva z rozdielnej miery rizika overiteľnej štatistickými alebo obdobnými údajmi a podmienky poisťovacích služieb sú primerané tomuto riziku.“* Potreba pre takéto rozdielne zaobchádzanie musí vyplývať z rozdielnej miery rizika overiteľnej štatistickými alebo obdobnými údajmi a podmienky poisťovacích služieb musia byť primerané tomuto riziku. Pri posudzovaní existencie uvedenej podmienky primeranosti by sa však mala brať do úvahy aj skutočnosť,

do akej miery bol faktor veku alebo zdravotného postihnutia určujúci pre stanovenú mieru rizika a či podmienky poisťovacích služieb túto mieru odrážajú.³

Je nepochybné, že vykonávanie povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla možno subsumovať pod oblasť poskytovania tovarov a služieb v zmysle § 5 antidiskriminačného zákona, a to vzhľadom na odplatnosť poisťovacích služieb.⁴

Poisťovňa ako akciová spoločnosť má postavenie podnikateľa, na ktorú sa vzťahuje zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej ako „Obchodný zákonník“). V zmysle § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka „*Podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku alebo na účel dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu.*“ V zmysle uvedeného Stredisko konštatovalo, že primárnym účelom podnikania poisťovne je dosiahnutie zisku, čo podľa právneho názoru Strediska predstavuje legitímny dôvod pri stanovovaní rozdielnej výšky poistného v poistných zmluvách vzhľadom na vek poistníka, ak takéto rozdielne stanovenie poistného vyplýva z rozdielnej miery rizika overiteľnej štatistickými alebo obdobnými údajmi a podmienky poisťovacích služieb sú primerané tomuto riziku. Sekundárnym účelom podnikania poisťovne je riešenie poistných udalostí v prípade ich vzniku.

Stredisko sa zároveň stotožnilo s právnym názorom, ktorý uviedla SLASPO vo vyjadrení, v zmysle ktorého v súlade so zásadou zmluvnej autonómie ako jednou zo základných zásad súkromného práva, je poisťovňa oprávnená rozhodnúť sa, či s konkrétnym subjektom poistnú zmluvu v oblasti povinného zmluvného poistenia uzavrie alebo nie resp. za akých podmienok poistnú zmluvu uzavrie. Práve v skutočnosti - za akých podmienok poistnú zmluvu uzavrie je obsiahnutá zmluvná voľnosť, v zmysle ktorej je zmluvná strana - v tomto prípade poisťovňa oprávnená pri stanovovaní zmluvných podmienok pri poskytovaní poisťovacích služieb zohľadniť rozdielnu mieru rizika z dôvodu veku, overiteľnú štatistickými alebo obdobnými údajmi. Poisťovňa je oprávnená stanoviť podmienky poisťovacích služieb, ktoré sú primerané tomuto riziku.

³ Debrecéniová, J., Antidiskriminačný zákon, Komentár. Bratislava: Občan a demokracia, 2008, s. 180.

⁴ Služby sú v čl. 57 Zmluvy o fungovaní EÚ definované ako „*plnenia, ktoré sa bežne poskytujú za odplatu, pokiaľ ich neupravujú ustanovenia o voľnom pohybe tovaru, kapitálu a osôb. Služby zahŕňajú najmä: a) činnosti priemyselnej povahy; b) činnosti obchodnej povahy; c) činnosti remeselnej povahy; d) činnosti v oblasti slobodných povolání.*“ Hoci antidiskriminačný zákon na účely antidiskriminačného práva služby nedefinuje, vzhľadom na úpravu služieb v legislatíve EÚ a ich interpretáciu Súdnym dvorom EÚ, ako aj vzhľadom na spôsob zakotvenia služieb v smerniciach aj ako služieb poskytovaných verejným sektorom je možné sa domnievať, že pod službami možno rozumieť veľmi širokú škálu odplatných a v určitom rozsahu aj bezodplatných plnení poskytovaných subjektmi súkromného aj verejného práva. Debrecéniová, J., Antidiskriminačný zákon, Komentár. Bratislava: Občan a demokracia, 2008, s. 133.

Uvedené oprávnenie poisťovne stanoviť si podmienky poisťovacích služieb, ktoré zohľadňujú rozdielnu mieru rizika z dôvodu veku, nadväzuje na primárny účel podnikania, ktorým je dosiahnutie zisku. Podľa právneho názoru Strediska dosiahnutie zisku predstavuje legitímny dôvod pri stanovovaní rozdielnej výšky poistného v poisťných zmluvách vzhľadom na vek poistníka, ak takéto rozdielne zaobchádzanie resp. rozdielne stanovenie poistného vyplýva z rozdielnej miery rizika overiteľnej štatistickými alebo obdobnými údajmi. Predmetný legitímny dôvod možno vyvodiť aj z vyjadrenia poisťovne, v zmysle ktorého v súlade so zásadami obozretného podnikania poisťovňa určuje cenu povinného zmluvného poistenia na základe mnohých faktorov tak, aby čo najpresnejšie odhadla mieru rizika daného poistenia.

Ani poisťovňa, ani SLASPO neposkytla Stredisku na základe žiadosti o poskytnutie vyjadrenia výpočet konkrétnych parametrov, ktoré majú vplyv na cenu povinného zmluvného poistenia. Poisťovňa Stredisku uviedla, že konkrétna skladba a vplyv parametrov sú pravidelne prehodnocované a sú súčasťou know-how poisťovne. Doplnila, že pri stanovovaní sadzieb sa riadi platnou legislatívou a podlieha kontrole zo strany Národnej banky Slovenska ako dohľadového orgánu nad poisťovacím sektorom.

Záver

Stredisko na základe posúdenia podnetu v zmysle klientom predložených informácií, ako aj vyjadrení poisťovne a SLASPO dospelo k záveru, že stanovenie rozdielnej výšky poistného v poisťných zmluvách vzhľadom na vek poistníka, ak takéto rozdielne zaobchádzanie resp. rozdielne stanovenie poistného vyplýva z rozdielnej miery rizika overiteľnej štatistickými alebo obdobnými údajmi a podmienky poisťovacích služieb sú primerané tomuto riziku, nepredstavuje menej priaznivé zaobchádzanie vo vzťahu ku klientovi z dôvodu veku. Stredisko zaujalo predmetný právny názor vzhľadom na primárny účel podnikania, ktorým je dosiahnutie zisku, čo podľa právneho názoru Strediska predstavuje legitímny dôvod pri stanovovaní rozdielnej výšky poistného v poisťných zmluvách vzhľadom na vek poistníka, ak takéto rozdielne zaobchádzanie vyplýva z rozdielnej miery rizika overiteľnej štatistickými alebo obdobnými údajmi.

PhDr. Silvia Porubánová
výkonná riaditeľka